

GUIA DOCENT

PATRIMONI CINEMATogrÀFIC I AUDIOVISUAL

Coordinació: MACHETTI SANCHEZ, ALEJANDRO

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	PATRIMONI CINEMATogrÀFIC I AUDIOVISUAL			
Codi	100164			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història de l'Art i Gestió del Patrimoni Artístic	3	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	MACHETTI SANCHEZ, ALEJANDRO			
Departament/s	GEOGRAFIA, HISTÒRIA I HISTÒRIA DE L'ART			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials: 60 (40 %) Hores no presencials: 90 (60 %)			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà 75% Català 25%			
Distribució de crèdits	1 crèdit = 25 hores de treball de l'estudiant. 6 crèdits = 150 h			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MACHETTI SANCHEZ, ALEJANDRO	sandro.machetti@udl.cat	6	Vegeu, a sota, Informaci? complement?ria de l'assignatura

Informaci? complementària de l'assignatura

HORARI DE TUTORIA / LLOC

No cal concertar una tutoria per assistir a aquestes sessions.

Del 08-02-2024 al 24-05-2024.

Dijous 17:00-18:00h (tutories per videoconferència a través del Campus Virtual)

Els/les alumnes han de connectar-se a l'eina de videoconferència en l'horari assenyalat i hauran de seguir les instruccions del professor per tal de gestionar l'atenció individual o en grup petit (de forma privada o bé pública, segons desitgi l'alumne/a) mentre duri la sessió. Altres tutories addicionals per videoconferència o presencials al despatx 3.58.2 caldrà fixar-les prèviament amb el professor.

DESCRIPCI?

Estudi dels materials, fonts i documents integrants del llegat patrimonial vinculat al cinema i les arts audiovisuals. Identificaci?, avaluaci? i anàlisi de materials precinematogràfics, fotogràfics, fílmics i audiovisuals i d'altres tipologies afins. Centres de documentaci?, arxius, museus, galeries, sales d'exhibici? i exposicions del patrimoni cinematogràfic i audiovisual: recuperaci?, catalogaci?, conservaci?, restauraci? i difusi? dels seus fons.

CONSIDERACIONS sobre la METODOLOGIA DOCENT

Sobre els EXERCICIS I TREBALLS:

Es considerarà automàticament **NO APTE**, sense necessitat de valorar els seus continguts, qualsevol treball que tingui alguna d'aquestes deficiències:

1. Treballs/exercicis sense el corresponent aparell crític, si s'escau, amb criteris homologats (notes a peu de pàgina, preferiblement, o al final del text, sistema de cita ISO 690 o bé APA).
2. Treballs/exercicis amb greus i persistents problemes ortogràfics, sintàctics, gramaticals i/o semàntics.
3. Treballs/exercicis realitzats per c?pia sistemàtica de materials bibliogràfics o en xarxa. Plagis. En cas de frau acadèmic o c?pia espontània s'aplicarà el que estableix la «Normativa de l'Avaluaci? i la Qualificaci? de la Docència en els Graus i Màsters a La UdL».
4. Treballs/exercicis realitzats amb el suport exclusiu de materials no recomanats pel professor. Treballs o exercicis en que no s'utilitzin els materials recomanats explícitament pel professor en una correcci? prèvia o en tutoria.
5. Treballs/exercicis realitzats sobre divagacions ret?riques, formalistes o cinèfiles.
6. Treballs/exercicis, en suma, que no assoleixin un nivell mínim de professionalitat.

Sobre les TUTORIES

1. Les tutories presencials o remotes es realitzaran en les hores, dates i llocs establerts en aquesta guia docent. No cal concertar tutoria per assistir a aquestes sessions
2. La tutoria és una eina fonamental per tal de solucionar aspectes de contingut del temari i per tal d'orientar la realitzaci? dels exercicis i treballs.
3. Les tutories es poden realitzar presencialment o per videoconferència. En els dos casos es podrà triar fer-les individualment o en grup.
4. Per tal de solucionar dubtes sobre materials concrets (films, llibres, imatges, textos...), és convenient portar a la tutoria el material objecte de consulta.
5. En el cas de treballs/exercicis/textos que requereixin l'ús de bibliografia, aquesta haurà de ser la recomanada pel professor. En cas d'utilitzar, a més a més, altres materials no recomanats, és molt convenient assegurar-se de la seva idoneïtat amb el professor en tutoria.
6. No s'admetran treballs/exercicis/textos sencers per a ser tutorats o corregits en la seva integritat abans de la seva

presentació formal. La tutoria està plantejada per a que l'alumne exposi problemes concrets sobre la seva feina o dubtes generals sobre procediments i tècniques metodològiques, amb la sana intenció de generar un debat intel·lectual amb el professor. No es tracta mai, doncs, d'una presentació prèvia, sinó d'un procés continu de solució de problemes i construcció i millora del treball.

7. Les tutories o consultes realitzades per escrit (correu electrònic) han de ser pertinents i han d'exhibir polidesa formal en l'expressió i en l'escriptura. En tal cas, es respondran pel mateix procediment, per ordre d'arribada i en un termini no superior a quinze dies des de la seva rebuda. **Les tutories o consultes realitzades per escrit que no tinguin uns mínims de polidesa formal en l'expressió i l'escriptura no seran contestades.**

8. Durant els períodes en que no hi ha classes presencials s'atendran tutories només per correu electrònic. En cap cas s'atendran tutories durant les vacances d'agost.

Sobre la BIBLIOGRAFIA

El professor orientarà la selecció bibliogràfica més addient per tal de realitzar treballs pràctics o per a l'ampliació del temari (a classe o individualment en horari de tutories)

Fons bibliogràfics consultables:

A Lleida:

- Biblioteca de Lletres de la UdL.
- Biblioteca Pública. Maternitat.

A la resta de Catalunya:

- Biblioteques de les diferents universitats catalanes amb estudis de cinema.
- Biblioteca de Cinema de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya. Plaça de Salvador Seguí 1-9, 08001 Barcelona. Confirmeu els horaris a <https://www.filmoteca.cat/web/ca/informacio-practica>

Consulta de catàlegs en xarxa:

- Catàlegs UdL i altres universitats catalanes o espanyoles. Consulteu **CCUC** i **REBIUN** i la resta de recursos oferts per la Biblioteca de Lletres en xarxa, com ara: <https://biblioguies.udl.cat/condicionsllibres>
- Catàlegs de la Biblioteca de Filmoteca <https://filmoteca.cat/web/ca/article/bases-de-dades-especialitzades>

Sobre el VISIONAT DE FILMS I ALTRES OBRES AUDIOVISUALS

Per a la bona preparació dels continguts de l'assignatura i l'adquisició de l'hàbit de veure l'audiovisual amb perspectiva analítica i rigorosa, és absolutament necessari que l'alumnat completi la formació amb el visionat de films o altres propostes audiovisuals relacionats amb la matèria. El professorat d'història del cinema i dels mitjans de comunicació hem elaborat un llistat d'obres imprescindibles que l'alumnat hauria de conèixer en acabar els seus estudis, el podeu consultar a l'apartat "Recursos" de l'assignatura. Altres suggeriments addicionals són:

En cinema, sales d'exposicions o museus:

- Cinema en cartell. Resseguir les estrenes i reestrenes que tinguin relació amb la/les assignatures cursades (independentment del semestre i curs en que s'imparteixin).
- Filmoteca de Catalunya (Barcelona, Lleida...), Cine-ull (Cineclub de la UdL), altres cicles, projeccions, exposicions, instal·lacions o activitats. El professor us donarà informació en tots aquests sentits a classe, al taulell d'anuncis del despatx 3.58, o pel campus virtual.

En vídeo, DVD, televisió, xarxa:

- Videoteca de la Biblioteca de Lletres de la UdL.
- Videoteca de la Biblioteca de Cinema de la Filmoteca de Catalunya.
- Videoteques de les biblioteques de les universitats catalanes amb estudis de cinema.
- Videoteca de la Biblioteca Pública. Maternitat.
- Programació de televisió recomanada a classe. Especial atenció a La 2 (pel·lícules i *Metropolis*), Canal 33, plataformes digitals, cable...
- Distribuïdores de venda per catàleg i en xarxa.
- Portals de visionat en línia: MUBI, Filmin, Filmotech, Netflix...
- Descàrregues legals p2p.

Sobre els APARELLS VIDEOGRÀFICS

És recomanable disposar de reproductors videogràfics com a eines de treball. Si algú no en té pot col·laborar amb algun company que en tingui o fer servir els ordinadors de l'aula d'usuaris de la Facultat o els de la Biblioteca de Lletres. Qualsevol dubte sobre un film o una obra audiovisual pot ser consultat en un visionat conjunt entre el professor i l'alumne en horari de tutories.

Sobre els alumnes ERASMUS o d'altres PROGRAMES DE MOBILITAT internacionals o estatals.

Es recomana tenir un bon nivell de castellà pel que fa al seguiment de les classes teòriques.

No s'aplicarà a aquests alumnes cap criteri específic d'avaluació. En conseqüència, hauran de realitzar els mateixos exercicis, pràctiques i proves que els alumnes locals.

Els alumnes de qualsevol programa de mobilitat poden respondre els exercicis i proves escrites en anglès, francès o italià, a més d'en qualsevol dels dos idiomes oficials de la UdL (català i castellà). Els enunciats de l'examen es facilitaran exclusivament en català.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- O1. Conèixer i comprendre la naturalesa objectual i patrimonial de l'expressió audiovisual i altres tecnologies de la representació afins.
- O2. Realitzar assajos acadèmics sobre produccions culturals, usant fonts patrimonials primàries i secundàries relacionades amb la teoria i història de l'audiovisual i els nous mitjans

Competències

CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseir les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CG4 Treballar en equips de caràcter interdisciplinari, amb capacitat de lideratge i de presa de decisions. Desenvolupar tasques en grup amb objectius comuns

CG5 Ser competent en el maneig de bibliografia i eines de recerca de recursos bibliogràfics generals i específics, incloent el seu accés per Internet

CG6. Planificar i gestionar el temps per a la presa de decisions i desenvolupament de tasques individuals i en entorns de treball en equip.

CE1 Desenvolupar una visió crítica dels processos bàsics de la metodologia científica en Història de l'Art.

CE6 Adquirir un coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges, procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història, així com la teoria i pensament estètic.

CT3 Adquirir capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació

Continguts fonamentals de l'assignatura

- 1. Les diferents tipologies patrimonials vinculades a l'audiovisual. Fonts i documents per a la història del cinema i altres arts audiovisuals. (8 sessions, incloent-hi presentació assignatura)
- 2. Coneixement dels materials. Identificació dels materials tecnològics i artístics concurrents en l'obra audiovisual al llarg de la història. (11 sessions)
- 3. Els arxius, els museus i altres centres de gestió del patrimoni cinematogràfic i audiovisual: recuperació, restauració, catalogació, conservació i difusió del patrimoni cinematogràfic i audiovisual. De les estratègies tradicionals al nou paradigma digital. (8 sessions)

(El nombre de sessions és orientatiu)

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	Descripció	O	G	HP	HNP
Classe teòrica (C)	Teoria	O1 O2	GG	25t	--
Pràctiques (P)	(PA) Pràctiques d'aula: Visionat, anàlisi i comentari d'exemples i dubtes sobre el treball i les exposicions orals (PC) Pràctiques de camp, si n'hi hagués	O1 O2	GG	25p	--

Exposició oral (EO)	Tres exposicions orals i debats sobre (T): EO1: L'objecte i la bibliografia EO2: Marc teòric EO3: Projecte, eines i fase analítica	O1 O2	GG Ind	3t 3p	10t 10p
Treball (T)	TC: Treball de curs sobre una tipologia patrimonial audiovisual o vinculada, concreció i conclusió de (Eo)	O1 O2	Ind	--	18t 18p
Tutories (Tut)	Tutories individuals o de grup petit	O1 O2	Ind GP	2p	--
Examen (Ex)	Examen final (relatiu a C i PA)	O1 O2	GG	2t	17t 17p
TOTAL	150 h (6 ECTS) HP / HNP = 60/90 (40/60%) t / p = 75/75 (50/50%)			60	90

O: Objectius. G: Grups. HP: Hores presencials. HNP: Hores no presencials. GG: Grup gran. Ind: Individual. GP: Grup petit. t: hores teòriques. p: hores pràctiques.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

(C) i (PA):

Classes teòriques i pràctiques d'aula.

Del el 08-02-2024 al 24-05-2024.

Dijous i divendres, 09:00-11:00h, aula 1.32.A.

(PC):

Pràctiques de camp.

És possible que al llarg del quadrimestre s'organitzi l'assistència a algun event extern que s'hagi sobrevingut i es consideri recomanable.

(Tut):

Tutories.

No cal concertar una tutoria per assistir a aquestes sessions.

Del 08-02-2024 al 24-05-2024.

Dijous 17:00-18:00h (tutories per videoconferència a través del Campus Virtual)

Els/les alumnes han de connectar-se a l'eina de videoconferència en l'horari assenyalat i hauran de seguir les instruccions del professor per tal de gestionar l'atenció individual o en grup petit (de forma privada o bé pública, segons desitgi l'alumne/a) mentre duri la sessió. Altres tutories addicionals per videoconferència o presencials al despatx 3.58.2 caldrà fixar-les prèviament amb el professor.

(EO):

Tres exposicions orals a càrrec de cada alumne i amb debats amb la resta de la classe sobre les diferents fases de realització del treball (TC):

EO 1: L'objecte i la bibliografia

5a setmana, divendres 08-03-2024, 9:00-11:00h, aula 1.32.A.

EO 2: Marc teòric

8a setmana, divendres 05-04-2024, 9:00-11:00h, aula 1.32.A.

EO 3: Projecte, eines i fase analítica

11a setmana, divendres 26-04-2024, 9:00-11:00h, aula 1.32.A.

(T):

Treball de curs (TC) sobre una tipologia patrimonial audiovisual o vinculada, com a concreció i conclusions de les exposicions orals (EO).

TC:

Data de lliurament – 15a setmana, divendres 24-05-2024. Via Campus Virtual.

(Ex):

Els exàmens seran presencials, escrits i relatius a aspectes teòrics i pràctics de C i PA. Segons la naturalesa de l'examen, que pot incloure algun cas pràctic, cal tenir en compte que es podrien necessitar fins a tres hores, com a màxim, per tal de dur-lo a terme

EXAMEN FINAL:

28-05-2024 (9:00-12:00h, Aula 3.17.A)

RECUPERACIÓ:

20-06-2024 (18:30-21:30h, Aula 0.30)

Molt important:

La metodologia de les exposicions orals (EO) i del treball (T) es concretarà en (PA).

Sistema d'avaluació

Blocs d'avaluació	Activitat	O	%
Assistència (As)	Assistència al 80 % de C, PA, EO, PC	O1 O2	10 %
Exposició oral (EO)	Exposicions orals EO 1, EO 2 i EO 3	O1 O2	11 %
Treball (T)	Treball de curs TC	O1 O2	29 %
Examen (Ex)	Examen final escrit relatiu C, PA, PC	O1 O2	50 %
TOTAL			100 %

O: objectius. %: percentatge de la nota final.

L'estudiant o l'estudianta que es vulgui acollir a l'avaluació alternativa haurà de presentar un contracte de treball o justificar, mitjançant un escrit dirigit a la degana, les raons que li impossibiliten fer l'avaluació continua en un termini de cinc (5) dies des del començament del quadrimestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a lletres.secretariacentre@udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria Acadèmica de la Facultat de Lletres. Pel que fa a aquesta assignatura, l'alumne que s'aculli a aquesta avaluació alternativa haurà de realitzar, sense distincions, el treball (T) i l'examen (Ex, relatiu a C, PA, PC). L'examen (Ex), comptarà, a més, amb una prova addicional d'un punt que substituirà la qualificació per assistència a les classes (C, PA, PC). A més, aquest alumne podrà renunciar a les tres exposicions orals que haurà de substituir per un treball previ que integri les habilitats equivalents assolides en les exposicions (EO 1, 2 i 3).

QUALIFICACIONS	
Valor de les parts	<p>Les parts es puntuaran sobre els percentatges indicats a dalt, tenint en compte que 10 punts és la nota màxima que es pot obtenir. Per tant:</p> <p>ASSISTÈNCIA C, PA, EO i PC = 1 punt EO 1, 2 i 3 = 1,1 punts TC = 2,9 punts EXAMEN FINAL = 5 punts</p>
Càlcul nota final	<p>ASSISTÈNCIA C,PA,EO,PC + EO1,2,3 + TC + EXAMEN FINAL</p> <p>No es necessari "aprovar" cadascuna de les parts per fer la suma de la nota final. La qualificació global sobre 10 indicarà si s'ha superat o no l'assignatura, segons els criteris que s'expliquen a continuació</p>
Supòsits que impliquen obtenir un NO PRESENTAT en l'assignatura	<p>- En tots els casos en que l'alumne s'hagi presentat a proves avaluables que ponderin conjuntament un percentatge inferior al 50% de la qualificació global de l'assignatura.</p> <p>- Quan hi hagin parts no presentades i s'assoleixi una puntuació equivalent al 45% de la puntuació possible de les parts presentades.</p>

Supòsits que impliquen obtenir un SUSPENS en l'assignatura	<ul style="list-style-type: none"> - Amb totes les parts presentades, no assolir 4,5 punts sobre 10 en el càlcul de la nota final. - Quan l'alumne s'hagi presentat a proves avaluables que ponderin conjuntament un percentatge superior al 50% de la qualificació global de l'assignatura. i NO s'assoleixi una puntuació equivalent al 45% de la puntuació possible de les parts presentades. 	
Supòsit que implica aprovar l'assignatura	<ul style="list-style-type: none"> - Amb totes les parts presentades, obtenir una puntuació igual o superior a 4,5 punts. 	
Recuperacions	<ul style="list-style-type: none"> - En aplicació de la normativa d'avaluació, la recuperació només afecta a l'examen final (Ex), en ser una prova igual o superior al 30 % de la nota final. - Com que l'examen final (Ex) és l'única part recuperable, només es programarà la recuperació quan hi hagi alumnes amb l'assignatura suspesa i que no han assolit en la convocatòria ordinària de l'examen el 45% del seu valor i/o tinguin l'opció d'aprovar l'assignatura millorant la qualificació de l'examen en recuperació. - Si fos necessària la programació de la recuperació de l'examen final (Ex) segons es descriu en el punt anterior, en canvi, la podran realitzar tots els alumnes que ho desitgin. En la nota final, només es prendrà en consideració la qualificació més alta obtinguda (ja sigui en la convocatòria ordinària o en la recuperació). - MOLT IMPORTANT: Les exposicions orals (Eo) i el treball (T), en tant que avaluació que es desenvolupa en el temps i que no superen el 30 % de la nota, no són recuperables. Només en casos molt excepcionals (a criteri del professor) es permetrà fer correccions o esmenes a (Eo) i (T) (determinats problemes formals esmenables o altres circumstàncies especials). 	
Arrodoniments	<p>El professor es reserva el dret d'aplicar arrodoniments a l'alça en alguns casos, atenent a criteris que tenen en compte actitud, assistència i resultats generals.</p>	
Barem de qualificacions finals	0 a 4,4	Suspens
	4,5 a 6,4	Aprovat (Entre 4,5 i 4,9 figurarà un 5 a l'acta oficial)
	6,5 a 8,4	Notable (Entre 6,5 i 6,9 figurarà un 7 a l'acta oficial)
	8,5 a 10	Excel·lent (Entre 8,5 i 8,9 figurarà un 9 a l'acta oficial. Opció a Matricula d'Honor a partir del 9)

Bibliografia i recursos d'informació

Tota la bibliografia de suport a l'assignatura és de recomanada consulta, tot i que es tracta d'una guia orientativa que permet encetar múltiples vies d'aproximació a la matèria que és prou diversificada.

Tots els llibres relacionats es poden trobar a la Biblioteca de la UdL o bé a través del préstec interuniversitari PUC i SOD.

El professor farà un comentari de la bibliografia específica a l'inici de cada tema en les classes teòriques.

Allen, Robert; Gomery, Douglas: *Teoría y práctica de la historia del cine*, Paidós, Barcelona, 1995.

Aloquin, M. A.; Monterde, J.E.; Rimbau, E.: *Antología de textos i manifestos cinematogràfics*, Robrenyo, Mataró, 1978.

Álvarez Areces, Miguel Angel (ed.): *Patrimonio y arqueología de la industria del cine*, CICEES (Centro de iniciativas culturales), Gijón, 2010.

Aumont, Jacques; Gaudreault, André; Marie, Michel: *Histoire du Cinéma. Nouvelles Approches*, Publications de la Sorbonne, Colloque de Cerisy, Paris, 1989.

Aumont, Jacques; Marie, Michel: *Análisis del Film*, Paidós, Barcelona, 1990.

Aumont, Jacques: *Las teorías de los cineastas. La concepción del cine de los grandes directores*, Paidós, Barcelona, 2004.

Bellido Gant, María Luisa: *Arte, museos y nuevas tecnologías*, Ediciones Trea, Gijón, 2001.

- Bellveser, Enric (ed.): *Manual de documentació audiovisual en ràdio i televisió*, Universitat de València, València, 1999.
- Boadas, Joan; Casellas, Lluís-Esteve, Suquet, M. Àngels: *Manual para la gestión de fondos y colecciones fotográficas*, CCG Ediciones, Ajuntament de Girona, Centre de Recerca i Difusió de la Imatge, Girona, 2000. Disponible en línia: https://www.girona.cat/sgdap/docs/Manual_Fotografia_OCR.pdf
- Borde, Raymond: *Los archivos cinematográficos*, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, IVAECM, Valencia, 1991.
- Bowser, Eileen; Kuiper, John (eds.): *A Handbook for Film Archives*, International Federation of Film Archives (FIAP), Brussels, 1980 <http://www.fiafnet.org/images/tinyUpload/Publications/FIAP-Bookshop/A-Handbook-for-Film-Archives-LR.pdf>.
- Bowser, Eileen; Kuiper, John (eds.): *Manuel des archives du film*, Fédération Internationale des Archives du Film, Bruxelles, 1980.
- Brown, Harold; Blot-Wellens, Camille (ed.): *Physical Characteristics of Early Films as Aids to Identification: New Expanded Edition*, FIAP, International Federation of Film Archives, 2020.
- Brunetta, Gian Piero (dir.): *Storia del cinema mondiale. Vol V. Teorie, strumenti, memorie*, Einaudi, Torino, 1999-2001.
- Caldera Serrano, Jorge; Nuño Moral, María Victoria: *Diseño de una base de datos de imágenes para televisión*, Ediciones Trea, Gijón, 2004.
- Caridad, M.; Hernández, T.; Rodríguez, D; Pérez, B.: *Documentación audiovisual*, Síntesis, Madrid, 2012.
- Carreras Monfort, Cèsar; Munilla Cabrillana Glòria: *Patrimoni digital*, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 2007.
- Casetti, Francesco; Chio, Federico di: *Análisis de la televisión. Instrumentos, métodos y prácticas de investigación*, Paidós, Barcelona, 1999.
- Cherchi Usai, Paolo: *La muerte del cine*, Laertes, Barcelona, 2005.
- Cherchi Usai, Paolo; Francis, David; Horwath, Alexander; Loebenstein, Michael: *Film Curatorship. Archives, Museums, and the Digital Marketplace*, Österreichisches Filmuseum, Synema Gesellschaft Fur Film und Medien, Viena, 2020.
- Collomb, Jean; Patry, Lucien: *Du Cinématographe au Cinéma: 1895-1995. 100 ans de technologies cinématographiques françaises*, Dixit, Jean Pierre Fongea, Paris, 1995.
- CoNCA: *Estudi sobre l'estat i perspectives de futur del sector de la fotografia a Catalunya. Proposta de política pública general en l'àmbit de la fotografia*, Informes CoNCA, Consell nacional de la Cultura i de les Arts. En línia: http://www.conca.cat/media/asset_publics/resources/000/002/092/original/foto_cat_opt.pdf, Barcelona, 2011.
- Crompton, Dennis; Franklin, Richard; Herbert, Stephen (ed.): *Servants of Light. The Book of the Lantern*, Magic Lantern Society, London, 1997.
- Del Amo García, Alfonso: *Inspección técnica de materiales en el archivo de una filmoteca*, Filmoteca Española, Cuadernos de la Filmoteca nº 3, Madrid, 1996.
- Farinelli, Gian Luca; Mazzanti, Nicola (eds.): *Il cinema ritrovato. Teoria e metodologia del restauro cinematografico.*, Grafis Edizioni, Bologna, 1994.
- Fernández Colorado, Luis; Cardona Arnau, Rosa; Gallego Christensen, Jennifer; Rus Aguilar, Encarnación: *Los soportes de la cinematografía 1*, Filmoteca Española, Cuadernos de la Filmoteca nº 3, Ministerio de Educación y Cultura, Madrid, 1999.
- Fossati, Giovanna: *Del grano al píxel. Cine y archivos en transición*, Cuadernos de la Filmoteca, Filmoteca Española, Madrid, 2021.
- Frutos Esteban, Francisco Javier: *Artilugios para fascinar. Colección Basilio Martín Patino*, Filmoteca de Castilla y León, 38 Semana Internacional de Cine de Valladolid, Universidad de Salamanca, Salamanca, 1993.
- Frutos Esteban, Francisco Javier: *La fascinación de la mirada. Los aparatos precinematográficos y sus posibilidades expresivas*, Junta de Castilla y León, Semana Internacional de Cine de Valladolid, Valladolid, 1996.
- Giménez Rayo, Mabel: *Documentació audiovisual de televisió: la selecció de material*, Ediciones Trea, Gijón, 2007.
- Habib, André; Pelletier, Louis; Sirois-Trahan, Jean-Pierre (dir.): *Le cinéma dans l'oeil du collectionneur*, PUM (Presses de l'Université de Montréal), Montréal, 2023.
- Hirsch, Robert: *Exploring Color Photography: From Film to Pixels*, Routledge, London, 2015 (sisena edició).
- Huhtamo, Erikki; Parikka, Jussi (dir.): *Media Archaeology. Approaches, Applications and Implications*, University of California Press, , 2011.
- Keefer, Alice; Gallart, Núria: *La preservació de recursos digitals. El rept per a les biblioteques del segle XXI*, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 2007.
- Lagny, Michèle: *Cine e Historia. Problemas y métodos en la investigación cinematográfica*, Bosch, Barcelona, 1997.

- Lameris, Bregt G.: *The Film Museum Practice and Film Historiography. The Case of The Nederlands Filmmuseum (1946-2000)*, Amsterdam University Press, Amsterdam, 2017.
- Lipton, Lenny: *The Cinema in Flux. The evolution of Motion Picture Technology from the Magic Lantern to the Digital Era*, Springer, New York, 2021.
- López Yepes, Alfonso: *Cine en la era digital. Aplicaciones de la documentación cinematográfica (1992-2005)*, Fragua, Madrid, 2006.
- López Yepes, Alfonso: *Manual de documentación audiovisual*, Universidad de Navarra, Pamplona, 1992.
- Mannoni, Laurent; Pesenti Campagnoni, Donata; Robinson, David: *Light and Mouvement (Incunabulo of the Motion Picture). Luce e movimento (Incunaboli dell'immagine animata). Lumière et mouvement (Incunables de l'image animée)*, Le Giornate del Cinema Muto, Cinémathèque Française, Musée du Cinéma, Museo Nazionale del Cinema, Pordenone, 1995.
- Mannoni, Laurent: *Trois siècles du cinéma. De la lanterne magique au cinématographe*, Cinémathèque Française, Musée du Cinéma, Editions de la Réunion des Musées Nationaux, Paris, 1995.
- Martín Martínez, José Vicente (ed.): *El retorno de lo nuevo. Arqueología de los medios y práctica artística*, Adaba Editores, Madrid, 2022.
- Martínez Abadía, José; Serra Flores, Jordi: *Manual básico de técnica cinematográfica y dirección de fotografía*, Paidós, Barcelona, 2000.
- Meden, Jurij: *Scratches and Glitches. Observations on Preserving and Exhibiting Cinema in the Early 21st Century*, Österreichisches Filmuseum, Synema Gesellschaft Fur Film und Medien, Viena, 2021.
- Mestre i Vergés, Jordi: *Identificación y conservación de fotografías*, Ediciones Trea, Gijón, 2014.
- Oettermann, Stephen: *The Panorama. History of a Mass Medium*, Zone Books, New York, 1997.
- Panofsky, Erwin: "El estilo y el medio en la imagen cinematográfica", en Erwin Panofsky, *Sobre el estilo. Tres ensayo inéditos*, Paidós, Barcelona, 2000, pp..
- Panofsky, Erwin: "El estilo y el medio en la imagen cinematográfica", *Archivos de la Filmoteca*, núm. 35, Junio 2000, pp. 158-177.
- Pons, Jordi: *El cinema. Història d'una fascinació*, Àmbit, Ajuntament de Girona, Museu del Cinema col·lecció Tomàs Mallol, Girona 2002, .
- Porter i Moix, Miquel (dir): *Fons de nitrats de la Filmoteca. Volum I - Films de ficció*, Filmoteca de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 2001.
- Porter i Moix, Miquel (dir): *Fons de nitrats de la Filmoteca. Volum III - Films de no-ficció (1926-1952)*, Filmoteca de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 2005, (recurso informático CD-ROM).
- Porter i Moix, Miquel; González López, Palmira (dir): *Fons de nitrats de la Filmoteca. Volum II - Films de no-ficció (1896-1925)*, Filmoteca de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 2004, (recurso informático CD-ROM).
- Quintana, Àngel: "Los dilemas de la historia del cine frente a la historia del arte", *Archivos de la Filmoteca*, núm. 35, Junio, 2000, pp. 178-196.
- Riambau, Esteve: *Filmoteca de Catalunya: passat i futur del cinema*, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Filmoteca de Catalunya, Barcelona, 2014.
http://www.filmoteca.cat/web/sites/default/files/publicacions/14270/documents/filmoteca_de_catalunya._passat_i_futur_del_cinema.pdf.
- Riego Amezaga, Bernardo et alt.: *Manual para el uso de archivos fotográficos*, Universidad de Cantabria, Aula de Fotografía, Santander, 1997. Disponible en línea: <https://sede.educacion.gob.es/publivena/manual-para-el-uso-de-archivos-fotograficos-fuentes-para-la-investigacion-y-pautas-de-conservacion-de-fondos-documentales-fotograficos/archivos-fotografia/2947C>
- Río, Víctor del: *La memoria de la fotografía. Historia, documento, ficción*, Cátedra, Madrid, 2021.
- Robinson, David; Herbert, Stephen; Crangle, Richard (ed.): *Encyclopaedia of the Magic Lantern*, Magic Lantern Society, London, 2001.
- Robinson, David: *The Lantern Image. Iconography of the Magic Lantern 1420-1880*, Magic Lantern Society, London, 1993.
- Robinson, David: *The Lantern Image. Iconography of the Magic Lantern. Supplement nº 1*, Magic Lantern Society, London, 1997.
- Romaguera, J.; Alsina, H.: *Textos y manifiestos del cine*, Cátedra, Madrid, 1989.
- Salvador Benítez, Antonia (coord.): *Patrimonio fotográfico. De la visibilidad a la gestión*, Ediciones Trea, Gijón, 2015.
- Sánchez Vigil, Juan Miguel: *El documento fotográfico. Historia, usos y aplicaciones*, Ediciones Trea, Gijón, 2006.
- Sánchez Vigil, Juan Miguel; Salvador Benítez, Antonia: *Documentación fotográfica*, UOC, Barcelona, 2013.

Stam, Robert; Burgoyne, Robert; Flitterman-Lewis, Sandy: *Nuevos conceptos de la teoría del cine. Estructuralismo, semiótica, narratología, psicoanálisis, intertextualidad*, Paidós, Barcelona, 1999.

Stam, Robert: *Teorías del cine. Una introducción*, Paidós, Barcelona, 2001.

Valle Gastaminza, Fèlix del (ed.): *Manual de documentación fotográfica*, Síntesis, Madrid, 1999.

VV.AA.: *El cine antes del cine. Colección Francisco Boisset y Stella Ibáñez*, Ayuntamiento de Zaragoza, Zaragoza, 2006.

VV.AA.: *Il film come bene culturale*, RAI, La Biennale di Venezia, Torino, 1982.

VV.AA.: *La imagen rescatada. Recuperación, conservación y restauración del patrimonio cinematográfico*, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, Valencia, 1995.

VV.AA.: "Historia y arqueología del cine", *Archivos de la Filmoteca*, núm. 10, octubre-diciembre 1991, monográfico.

VV.AA.: *Imatge i recerca 1990-2020, Estat de la qüestió*, 16es Jornades Antoni Varés, Ajuntament de Girona, 2020. Disponible en línia: https://www.girona.cat/web/sgdap/docs/JornadesIR/Imatge_Recerca_2020_Estat_de_la_questio.pdf

VV.AA.: *Guia per a la descripció de documents fotogràfics i audiovisuals*, Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions (SGDAP), Ajuntament de Girona, Girona, 2022. Disponible en línia: https://www.girona.cat/sgdap/cat/recurs_guia_descripcio.php.

VV.AA.: "Tendències en documentació en els mitjans de comunicació", *Trípodos*, núm. 31, 2012, pp. monogràfic. Disponible a <https://raco.cat/index.php/Tripodos/issue/view/19657>

Zelich, Cristina; Rigol, Josep (dir.): *Llibre blanc del patrimoni fotogràfic a Catalunya*, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1996.